

Van: Rens de Boer
Aan: Irma Zanders
Betreft: Ecologische uitgangspunten Amstelwijck

Datum: 10-05-2018
Projectnr: 1945
Referentie:

In het stadsdeel Amstelwijck in Dordrecht staan ruimtelijke ontwikkelingen op stapel. De wijk wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van een groot ziekenhuis dat sinds kort niet meer functioneel is. In het zuiden van de wijk bevindt zich een nieuw bedrijventerrein, en de oostzijde van de wijk bestaat uit een recent ontwikkelde woonwijk. Het overgebleven deel van Amstelwijck bestaat uit een schakering van bosschages (sport)velden, en watergangen met begeleidende vegetatiestructuren.

Landschapstypes in Amstelwijck

Water

Het plangebied wordt doorsneden door de Oostkil die in verbinding staat met het watersysteem van de omliggende wijken. De Oostkil wordt begeleid door een lint struiken en bomen, en afwisselende oevervegetatie. De waterkwaliteit lijkt op luchtfoto's wisselend te zijn, met aanwijzingen van een voedselrijke situatie. De oevervegetatie is pleksgewijs goed ontwikkeld, maar delen van het water zijn hard beschoeid.

Uit waarnemingen blijkt dat enkele typische rietvogels zich ophouden in de oeverzone, waaronder de niet-algemene broedvogel Cetti's zanger (waarneming mei 2019). Een waterrijke zone met rijke oevervegetatie met riet kan dus tot de gebiedskenmerken worden gerekend. De Oostkil is in de wijk Sterrenburg versterkt tot een park; het versterken van de Oostkil in Amstelwijck versterkt dit groenblauwe lint in dit deel van Dordrecht. Het doortrekken van het Oostkilpark in Sterrenburg is een unieke kans om de ecologische hoofdstructuur te versterken.

Kensoorten Oostkil: Cetti's zanger, Rietzanger, Wilde eend, IJsvogel, Bittervoorn, Vroege glazenmaker

Bosschages

Het plangebied bestaat voor een deel uit bosschages met volwassen bomen. Uit waarnemingen op waarneming.nl blijkt dat er soorten worden waargenomen die bekend zijn van goed ontwikkelde bosschages, zoals Groene specht. Ook zangvogels die in dit soort rijke, dichte bosschages met struiklaag broeden worden waargenomen; Zwartkop, Groenling, Tjiftjaf en Roodborst zijn in het gebied baltsend waargenomen. Er zijn ook waarnemingen van Bosuil, Buizerd en Sperwer; mogelijk hebben deze vogels binding met het plangebied in de vorm van nestlocatie of foerageergebied. De bomen zijn hiervoor in principe geschikt.

Het behouden van zo veel mogelijk bestaande bosschages vormt bij een ontwikkeling direct biodiversiteitswinst; de periode na aanleg van nieuwe bomen en struiken is een lange tijd waarin de ecologie zich moet ontwikkelen tot de volwassen situatie waarin de bosschages zich nu bevinden.

Kensoorten bosschages: Zwartkop, Groene specht, Grote bonte specht, Boomkruiper, Tijftjaf, (Sperwer), Bosuil

Open gebied

Amstelwijck omvat ook enkele open kavels waar nog niet ontwikkeld is. Hier ontwikkelt zich graslandvegetatie. Het beheer, met name rondom de bedrijfsgebouwen, is te intensief om ruimte te bieden voor natuurwaarden.

Extensief beheerd grasland kan in Amstelwijck zorgen voor een diversiteit aan habitats die er nu nog niet is. Het vergroten van het areaal kruidenrijk grasland kan nieuwe indicatorsoorten aantrekken: *Oranjetipje, wilde bijen, Graspieper*

Aansluiting omgeving

De wijk is vrij hard begrensd door infrastructuur aan vrijwel alle zijden. De A16 en spoorlijn zorgen voor harde barrières voor fauna. Initiatieven die een rol kunnen spelen in het verbinden van de ecosystemen, zoals een oeververbinding tussen de delen van de Oostkil onder het spoor en N3 door, verdienen aanbeveling. Het handhaven van hogere bomen dichtbij de A16, met name tegenover de watergang en het tuinencomplex aan de westzijde van de snelweg, kan voor vleermuizen gaan fungeren tot een zogenaamde hop-over, waarmee een vliegroute de snelweg kan kruisen zonder gevaar op te leveren voor de dieren. Ook voor vogels en vliegende insecten is zo'n ecologische verbinding op hoogte positief. Een landverbinding of land-waterverbinding onder de snelweg door kan functioneel zijn om deze ecologische barrière te verzachten.

Vleermuizen

De Oostkil, en andere lijnvormige elementen zoals de randen van de bossen langs de Laan van Londen, fungeren mogelijk als essentiële vliegroutes voor vleermuizen. Als hier nog geen onderzoek naar is gedaan, dient dit te gebeuren. Als er vliegroutes zijn aangetroffen is het aan te raden om de begroeiing rondom deze routes te behouden en dit als kader te stellen in de ontwikkelopgave, om verlies van ecologische kwaliteit en een langdurig traject rondom een Wnb-ontheffing te voorkomen.

De spoorberm en de sloot met bomenrij langs de A16 zijn opgenomen als groene linten in de SES. Het behouden en versterken van deze structuren verdient de aanbeveling om dit beleid uit te blijven voeren. Voor de Laan van Londen geldt dat een bomenrij aan weerszijden de kwaliteit van deze laan kan behouden.

Het gebruik van vleermuisvriendelijke verlichting (Amberkleurige LED-verlichting) langs de bomenlanen en –rijen verdient de voorkeur. Voorkom nachtelijke verlichting van de Oostkil om een eventuele vliegroute van vleermuizen niet te verstoren.

Ontwikkeling bedrijventerrein

Het bedrijventerrein is tot op heden nog vrij groen gebleven, maar er is geen sprake van een hoge ecologische kwaliteit. De hoeveelheid groene buitenruimte biedt veel kansen door de openheid en het oppervlakte aan groen, maar inrichting en beheer belemmeren de vorming van ecologische waarden. Strak gemaaide gazons en solitaire bomen domineren het beeld; alleen richting de randen van het gebied is hoger opgaande begroeiing aanwezig.

Bij (her)ontwikkeling van de bedrijfskavels is het verstandig om richting te geven aan een meer ecologische inrichting voor het (gehele) terrein, met een gevarieerde groenstructuur waarin ook vaste planten, kruiden, struiken en bomen in een min of meer natuurlijke setting plaats krijgen. Het bedrijventerrein dreigt anders tot een ecologische woestijn te worden.

Wetgeving

Het oude ziekenhuis kan ecologische potenties bevatten, in de vorm van gebouwbewonende soorten. Ecologisch onderzoek is in het kader van de Wet natuurbescherming verplicht in de planvorming, wanneer renovatie of sloop van het ziekenhuis tot de mogelijkheden behoort.

De bosschages in het gebied bieden mogelijk de volgende beschermde natuurwaarden:

- Jaarrond beschermde nesten (sperwer, buizerd)
- Holtes die als verblijfplaats van vleermuizen fungeren
- Vliegroutes van vleermuizen langs de bosranden en over de Oostkil.